

Programmabegroting 2018

Versie: 4.0.0.0.0

3.2 Paragrafen

3.2.1 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie over de lokale heffingen. Eerst komt de actualiteit aan de orde. Daarna worden de heffingen behandeld die deel uitmaken van de zogenaamde woonlasten, te weten de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Vervolgens wordt ingegaan op de heffingen die geen deel uitmaken van de woonlasten: de parkeerbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting en overige heffingen. Tot slot wordt het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Leiden behandeld.

A. Overzicht van de lokale heffingen

De volgende heffingen worden door de gemeente Leiden geïnd:

1. Onroerende-zaakbelastingen,
2. Afvalstoffenheffing,
3. Rioolheffing,
4. Parkeerbelasting,
5. Toeristenbelasting,
6. Precariobelasting.

B. Ontwikkelingen / Actualiteit

Trendverhoging

De trendverhoging voor 2018 is in Leiden berekend op 2,1% voor de belastingen en de retributies die hieronder worden gespecificeerd.

Beleid lokale heffingen (tarieven)

Onroerende-zaakbelastingen

Onroerende-zaakbelastingen worden geheven van eigenaren van onroerende woningen en niet-woningen en van gebruikers van onroerende niet-woningen. De eigenaar/gebruiker op 1 januari van enig jaar is belastingplichtig voor het gehele jaar. Grondslag is de waarde van de onroerende zaak die is vastgesteld met een WOZ-beschikking. Voor het belastingjaar 2018 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2017.

Zoals verwoord in het Beleidsakkoord 2014-2018 wordt de OZB voor woningeigenaren verlaagd met 1,5% per jaar. De trendmatige verhoging in de tarieven van de onroerende-zaakbelastingen wordt niet doorgevoerd op woningen. De tarieven voor niet-woningen worden in beginsel verhoogd met de trend van 2,1%. Na bepaling van de nieuwe WOZ-waarden zullen alle tarieven aan die nieuwe waarden worden bijgesteld.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing ter bestrijding van kosten van beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelverplichting voor huishoudelijk afval heeft. De heffing is afhankelijk van de omvang van het betreffende huishouden. Er worden drie tarieven gehanteerd, namelijk voor een-, twee- en drie- of meerpersoonshuishoudens.

In het Beleidsakkoord 2014-2018 is opgenomen dat de afvalstoffenheffing uitsluitend trendmatig verhoogd wordt. Wijzigingen in aantal te belasten huishoudens, oninbaarheid dan wel kwijtscheldingen hebben hierdoor geen invloed meer op de hoogte van de tarieven, maar op de begrote opbrengst, dan wel de verwachte kosten van kwijtscheldingen.

Voor de afvalstoffenheffing geldt dat de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overstijgen. Met de geraamde opbrengst voor 2018 zal de kostendekkendheid op 81% liggen, 2017 is 87%. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de gewijzigde toerekening van indirecte kosten.

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van gebruikers van percelen van waaruit water direct of indirect wordt afgevoerd op de gemeentelijke riolering. Bij woningen is het tarief afhankelijk van de omvang van het huishouden. Er zijn drie tarieven, namelijk voor een een-, twee- en drie- of meerpersoonshuishoudens. Bij niet-woningen is het tarief afhankelijk van het waterverbruik met een vast bedrag voor gebruik van maximaal 250 m³.

In het Beleidsakkoord 2014-2018 is opgenomen dat de rioolheffing uitsluitend trendmatig verhoogd wordt. Net als bij de afvalstoffenheffing hebben wijzigingen in aantallen huishoudens en oninbaarheid dan invloed op de hoogte van de begrote opbrengst en niet meer op de tarieven.

Voor de rioolheffing geldt dat de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overstijgen. Met de geraamde opbrengst voor 2018 zal de kostendekkendheid op circa 79% liggen, 2017 is 70%. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de gewijzigde toerekening van indirecte kosten.

Parkeerbelasting

Parkeerbelastingen worden geheven voor het parkeren van een voertuig op een aangewezen plaats en tijdstip of voor verleende parkeervergunningen. Met de heffing van parkeerbelastingen worden algemene inkomsten verkregen. Zie voor een toelichting op de ontwikkeling parkeerbelastingen de tekst bij het programma Beleidsterrein 4D Parkeren.

Toeristenbelasting

Voor overnachtingen in hotels, pensions of andere vakantieonderkomens binnen de gemeente Leiden wordt van niet-ingezetenen toeristenbelasting geheven. De belasting wordt geheven van degene die de gelegenheid tot overnachting biedt (de hotelier, pensionhouder, e.d.); deze mag de belasting doorberekenen aan degene die overnacht. In overleg met de belastingplichtigen wordt de toeristenbelasting niet jaarlijks met de trend verhoogd. Dit in verband met de door hen te maken aanpassingen. De trendverhoging wordt daarom cumulatief eens in de drie jaar toegepast. De trendverhoging heeft voor het laatst per 2016 plaatsgevonden en geldt voor de jaren 2016, 2017 en 2018.

Het tarief 2018 bedraagt € 2,50 per persoon per nacht. Voor campingovernachtingen geldt een verlaagd tarief van € 0,55.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De belasting is verschuldigd door degene die de voorwerpen daar heeft of ten behoeve van wie ze daar zijn. Met de heffing van precariobelasting worden algemene inkomsten verkregen. Voor 2018 worden de tarieven verhoogd met de trend van 2,1%. De aanslagen worden achteraf opgelegd. De aanslagen over 2017 worden dus in 2018 opgelegd.

Opbrengsten

Voor 2018 raamt de gemeente Leiden aan te ontvangen lokale heffingen de volgende bedragen:

Soort	Begroting 2018	Begroting 2017
Afvalstoffenheffing	12.051	11.357
OZB-eigenaren woningen	20.967	20.455
OZB-eigenaren niet-woningen	14.173	13.315
OZB-gebruikers niet-woningen	12.848	12.772
Parkeerbelastingen	13.186	12.958
Precariobelasting	8.250	8.250
Rioolheffing	6.337	6.129
Toeristenbelasting	777	761
Totaal	88.589	85.997
Kwijtschelding	1.309	1.282

Bedragen * € 1.000

Kostendekking lokale heffingen

Omdat de overhead met ingang van 2017 niet langer wordt doorgerekend aan de programma's heeft de wetgever bepaald dat in de paragraaf lokale heffingen volgens een voorgeschreven model inzicht wordt gegeven in de mate van kostendekkendheid van de heffingen. Die kostendekkendheid moet buiten de boekhouding om worden berekend. Voor de toerekening van de overhead zijn daartoe twee verdeelsleutels toegestaan, te weten de loonkosten per taakveld of de omvang per taakveld. Beide sleutels mogen worden toegepast, maar is eenmaal een keuze gemaakt, dan moet die sleutel ook consequent worden gehanteerd. Deze sleutels moeten in de financiële verordening door de Raad worden bevestigd. Op basis van de opgestelde

berekening kiezen wij ervoor om standaard te kiezen voor de verdeelsleutel van de loonsom per taakveld. Loonkosten bepalen in de meeste gevallen immers een groot deel van het tarief. Die sleutel ligt dan ook het meest voor de hand en de uitkomsten laten ook zien dat via deze sleutel verhoudingsgewijs een hoger deel van de overhead mag worden toegerekend aan de betreffende exploitatie respectievelijk in het tarief mag worden betrokken.

Berekening kostendekkendheid van de rioolheffing	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	6.113
Kwijtschelding	448
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld	6.562
Toe te rekenen kosten: BSGR	300
Overhead	748
BTW	393
Totale kosten	8.004
Opbrengst heffingen	-6.337
Dekking	79%

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	11.853
Kwijtschelding	855
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-1.912
Netto kosten taakveld	10.796
Toe te rekenen kosten: BSGR	500
Overhead incl. (omslag)rente	2.567
BTW	956
Totale kosten	14.819
Opbrengst heffingen	-12.051
Dekking	81%

Berekening kostendekkendheid marktgeden	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	138
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld	138
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	420
BTW	50
Totale kosten	608
Opbrengst heffingen	456
Dekking	75%

Berekening kostendekkendheid van de leges	
<i>Titel 1 Burgerzaken leges</i>	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	2.553
Overhead	1.229
BCF - BTW	71
Totaal lasten	3.853
Legesopbrengsten	-2.367
<i>Titel 2 Bouw leges (wabo)</i>	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	3.825
Overhead	1.829
BCF - BTW	59
Totaal lasten	5.713
Baten	-3.957
<i>Titel 3 Overige leges (evenementen en horeca)</i>	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	250
Overhead	21
BCF - BTW	5
Totaal lasten	276
Baten	-88
Kostendekkendheid	
Titel 1	61%
Titel 2	69%
Titel 3	32%

Lokale lastendruk

Onderstaand is de lokale lastendruk in de jaren 2017 en 2018 aangegeven. De lasten zijn weergegeven voor een huurwoning en een koopwoning en onderscheiden in de verschillende huishoudengrootten waarvoor Leiden verschillende tarieven kent. Het betreft de tarieven voor eenpersoonshuishoudens (1 PH); voor tweepersoonshuishoudens (2 PH) en voor drie- of meerpersoonshuishoudens (3 PH).

Bij een huurwoning bestaan de lasten uit afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij een koopwoning bestaan de lasten uit, naast de genoemde gebruikerslasten, ook uit de door eigenaren verschuldigde onroerende-zaakbelastingen.

Uitgangspunten zijn een woning met een gemiddelde WOZ-waarde en de naar verwachting door een huishouden verschuldigde afvalstoffenheffing en rioolheffing. De gemiddelde WOZ-waarde van een woning in Leiden was voor het belastingjaar 2017 circa € 219.000 (herleid uit Coelo, *Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2017*). In het belastingjaar 2018 zullen weer nieuwe WOZ-waarden (naar prijspeil 2017) gelden.

	2018 1 PH	2017 1 PH	2018 2 PH	2017 2 PH	2018 3 PH	2017 3 PH
Huurwoning						
Afvalstoffenheffing	152	149	219	215	286	280
Rioolheffing	68	67	98	96	127	125
Totaal	220	216	317	311	413	405
Koopwoning						
Onroerende-zaakbelasting	350	356	350	355	350	355
Afvalstoffenheffing	152	149	219	215	286	280
Rioolheffing	68	67	98	96	127	125
Totaal	570	572	667	666	763	760
Ontwikkeling woonlasten t.o.v. 2017	- 0,25%		+ 0,23%		+ 0,46%	

Vergelijking lastendruk met omliggende gemeenten over jaar 2017

In de tabel hieronder staan, op alfabetische volgorde, de woonlasten 2017 weergegeven van de aan Leiden grenzende gemeenten. De cijfers zijn overgenomen uit de Atlas lokale lasten 2017 van het Coelo. Daarin staan de lasten voor eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens in koopwoningen. Voor Leiden wordt voor de woonlasten van meerpersoonshuishoudens het tarief voor 3- of meerpersoonshuishoudens gehanteerd. De waarde van een woning in Nederland is gemiddeld € 219.000.

Gemeente	Woonlasten eenpersoonshuishoudens	Woonlasten meerpersoonshuishoudens
Katwijk	584	674
Leiden	571	760
Leiderdorp	697	877
Leidschendam-Voorburg	634	696
Oegstgeest	793	902
Teylingen	606	675
Voorschoten	913	976
Wassenaar	972	1.166
Zoeterwoude	765	827

De woonlasten in Leiden liggen onder het gemiddelde in de regio.

Meer informatie is beschikbaar op de website <http://leiden.woonlastenmeters.nl/>

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de volgende heffingen kan om kwijtschelding worden verzocht:

- Onroerende-zaakbelastingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Precariobelasting voor woonboten als de aanslag wordt opgelegd aan een belastingplichtige die de woonboot als permanente woning gebruikt;
- Binnenhavengeld voor woonboten als de belastingplichtige de woonboot als permanente woning gebruikt.

Of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt getoetst aan de betalingscapaciteit en de hoogte van het vermogen van een belastingschuldige. Hier zijn normeringen voor. Minimaal 80% van de betalingscapaciteit dient te worden aangewend ter voldoening van belastingschulden. De betalingscapaciteit wordt berekend door

het netto besteedbaar inkomen te verminderen met de genormeerde kosten van bestaan. Deze genormeerde kosten van bestaan betreffen een percentage van de uitkering die de belastingschuldige naar de normen van de bijstandsregelgeving zou kunnen krijgen. De gemeente Leiden kent in het kader van het kwijtscheldingsbeleid een 100%-norm. Dit is het maximaal toegestane percentage.

3.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf biedt op basis van een risicosimulatie en een overzicht van financiële kengetallen inzicht in de financiële positie van de gemeente Leiden. Uit de risicosimulatie blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente voor 2018 *voldoende* is. In de komende jaren stijgt de concernreserve tot ruim € 31 miljoen eind 2021. Met de aanvullende stortingen in de Concernreserve loopt het weerstandsvermogen bij een gelijkblijvend risicoprofiel op tot *ruim voldoende* vanaf eind 2018 tot *bijna uitstekend* (ratio 1,9) in 2021. De financiële kengetallen laten net als bij de Programmabegroting zien dat de schuldpositie als gevolg van de investeringen die de gemeente doet zal oplopen. Dit zorgt niet voor acute problemen, maar levert in de toekomst risico's op.

1. Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomangementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomangement kunnen bestuurders en managers vervolgens in voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel voor 2018 opgesteld. Het onderstaande overzicht toont de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit aangevuld met de getroffen beheersmaatregel. Onderaan de tabel is het totaalbedrag voor de overige risico's opgenomen.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

Prgr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Maximale impact	Invloed
11	De gemeente Leiden staat momenteel garant voor de rente en aflossing van leningen tot een totaalbedrag van € 85,3 miljoen. Het risico is dat de instelling zijn betalingsverplichting niet kan nakomen.	Gemeente moet de rente en aflossing over de leningen betalen	1. Het jaarlijks beoordelen van de financiële gegevens (minimaal de jaarrekening) van de geldnemende organisaties. x000D_ 2. De financiële instellingen (geldgevers) jaarlijks wijzen op de plicht om betalingsachterstanden op geborgde geldleningen te melden.	10%	27.193.890	12.87%
6	Reserve Grondexploitatie is ontoereikend om alle projecten en ambities, te kunnen dekken.	Andere middelen moeten worden gevonden om de Reserve Grondexploitatie sluitend te krijgen i.c. nieuwe projecten/ ambities te kunnen dekken.	1. Prioritering ruimtelijke ambities. 2. Risicomangement binnen het MPG. 3. Middelen binnen de begroting vrij maken voor aanvulling Vereveningsreserve	50%	5.000.000	11.72%
10	Verlaging gebundelde uitkering voorheen WWB inkomensdeel	Budgetoverschrijding	Wekelijks worden de klantenaantallen en het aantal aanvragen gemonitord en maandelijks wordt de werkloosheid in Leiden gevolgd. Een mogelijk financieel nadeel als gevolg van gestegen klantenaantallen overvalt Leiden niet. Daarnaast wordt dagelijks de instroom zoveel mogelijk beperkt, de uitstroom bevordert i.s.m. DZB (Participatiecentrum, project Leidse kracht) en waar mogelijk wordt gehandhaafd en waar nodig worden processen aangepast/verbeterd die (in)direct zullen bijdragen aan een zo laag mogelijk uitkeringen. Voor de toename van asielmigranten is een versnelde aanpak vastgesteld door de Raad. Wanneer dat plan wordt vastgesteld, dan heeft dat een drukkend effect op de uitkeringslasten na circa twee jaar.	50%	2.900.000	8.28%